

KARELSKÝ

v DNEŠEK

ROČNÍK 1

ČÍSLO 6/2003

VYCHÁZÍ DNE 30.6.2003

HURÁ UŽ SE BLÍŽÍ PRÁZDNINY!!!

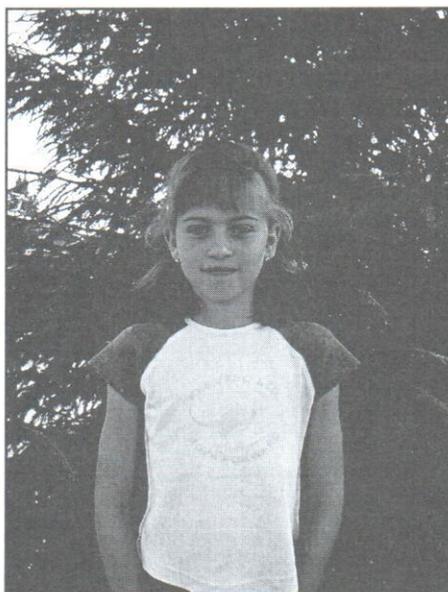
V základní škole Trstěnice byl v pátek 27.6.2003 ukončen školní rok. Učitelé připravili vysvědčení, ale nejen to. Na nejlepší žáky všech tříd čekaly krásné odměny za jejich pěkné studijní výsledky. Ve čtvrtek 26.6.2003 se proměnila škola v „olympijské městečko“ a všichni žáci ve sportovce. S organizováním i hodnocením celé školní olympiády pomáhali letos naši nejstarší, žáci deváté třídy.

Také sportovní výsledky byly odměněny a oceněny medailemi.

V uplynulém školním roce nás opustilo 14 žáků deváté třídy. **Nejlepší žákyní celé naší školy se stala KRISTÝNA PECHANCOVÁ z Karle, 8.ročník. Na druhém stupni je nejlepší LUCIE JANDEROVÁ z Karle, 7.ročník, na prvním stupni LUCIE ŘÍHOVÁ z Trstěnice, 5. třída.**

Náš obecní úřad věnoval oběma karlickým děvčatům jako dárek za jejich úspěchy a snahu ve škole dvě krásné knihy (encyklopedie).

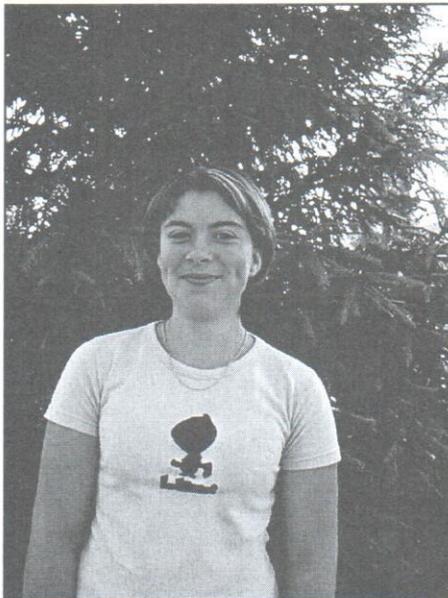
Přejeme všem dětem plno krásných prázdninových zážitků, aby nabraly mnoho sil do dalšího učení. Buďte opatrní, ať se Vám nestane žádný úraz a užijte si prázdniny opravdu celé!

Lucie Říhová

Kristýna Pechancová

Lucie Janderová

OBSAH ČERVNOVÉHO ČÍSLA

Strana 2

OTRAVY NEBO INTOXIKACE
CYKLISTICKÝ ZÁVOD ZRUČNOSTI

Strana 3

KALENDÁRIUM, NEZAMĚSTNANOST, TISKOVÁ OPRAVA, UŠTKNUTÍ ZMIJÍ OBECNOU, PRANOSTIKY NA ČERVENEC

Strana 4

VÍTE ŽE...? CO UVÁDÍ KRONIKA KARLSBRUNN
A LÉTA BĚŽÍ - DNES PANÍ KVĚTA KRUPÍČKOVÁ

Příští číslo vyjde 31.7.2003

Z JEDNÁNÍ ZASTUPITELSTVA

Usnesení ze zasedání zastupitelstva obce Karle ze dne 19.6.2003

Obecní zastupitelstvo po projednání :

- 1.Souhlasí s prodejem parcel číslo 290,291,836/1,2,3,4,v kú Karle paní Jaroslavě a Františku Pulkrábkovým za cenu 7 405,-Kč .
- 2.Souhlasí s uzavřením smlouvy na opravy místních komunikací dle cenové nabídky k čp.143,154,54,46,točna na O.K.a plochy pod odpočívadlo pro cykloturisty u kaple na O.Kameni.
- 3.Seznamuje se s navrhovanými projekty do POV na rok 2004.
- 4.Seznamuje se s návrhem na umístění informační tabule.
- 5.Schvaluje navýšení odměny dle inflace OLH Ing.Milanu Hronovi.
- 6.Souhlasí s provedením úprav v MŠ Karle,dle nařízení KHS .
- 7.Schvaluje příspěvek pro ZŠ Trstěnice ,na odměny nejlepším žákům.

CYKLISTICKÝ ZÁVOD ZRUČNOSTI

Kulturní komise obce Karle v sobotu 21.6.2003 uspořádala pro děti "Cyklistický závod zručnosti" na hřišti v Karli. Projetí trati se měřilo na čas a projíždělo se těmito stanovišti:

1. START
2. SLALOM
3. LÁVKA
4. MEZI PRKNY
5. PŘEVOZ KELÍMKU S VODOU
6. OSMIČKA
7. CÍL

Vyhodnocení soutěže a umístění jednotlivců :

Starší děti

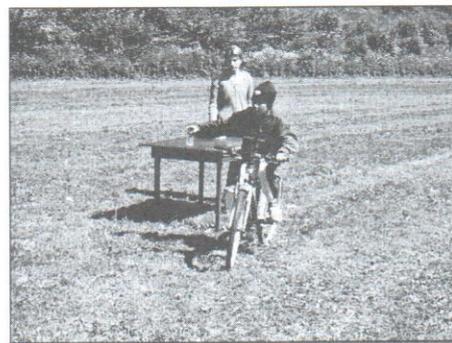
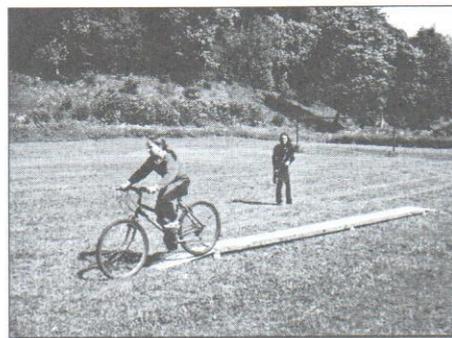
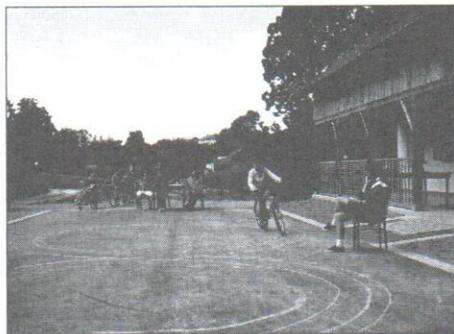
1 místo	Martin Bukáček
2 místo	Vlastík Peňák
3 místo	Roman Mikulecký
4 místo	Jiří Nešpor
5 místo	David Vomáčka
6 místo	Patrik Háněl
7 místo	Pavlinka Peňáková
8. místo	Michaela Žroutová

Mladší děti

1 místo	Kristýnka Pulkrábková
2 místo	Eliška Pechancová

Pořadatelé děkují panu Jaroslavu Hanu-
sovi za finanční příspěvek na tuto soutěž.

Za kulturní komisi Ilona Bukáčková

OTRAVY NEBOLI INTOXIKACE

V současné době se otravy podílí v 8 % na příjmech do nemocnice. U dospělých jsou na prvním místě otravy se sebevražedným úmyslem. V dětském věku dominují otravy způsobené záměnou jako např. pití ze špatně označené láhve s jedovatými látkami. Jedovatá látka může vstoupit do organismu několika cestami:

- trávicím ústrojím - např. otrava houbami
- dýchacím ústrojím - nadýchání se jedovatých zplodin
- nitrožilně - u toxikomanů
- neporušenou kůží - např. otrava organofosfáty
- spojivkovým vakem

Všeobecné příznaky otravy:

- porucha vědomí
- zvracení, průjem, kolikovitá bolest břicha
- pokles nebo vzestup tlaku, porucha srdečního rytmu
- poruchy dýchání
- poruchy tělesné teploty

Postup při otravách:

1. Zajištění základních životních funkcí
 - zajistit průchodnost dýchacích cest (záklon hlavy, odstranění zvratků a cizích těles z dutiny ústní)
 - pokud postižený nedýchá - zahájení umělého dýchání
 - při zástavě krevního oběhu zahájení nepřímé srdeční masáže
2. Přerušit působení jedu
 - při otravách způsobených nadýcháním vytáhnout postiženého na čerstvý vzduch
 - při zasažení kůže odstranit potřísněný oděv, omýt kůži velkým množstvím vody
 - při poleptání očí - výplach vodou
3. Zabránit vstřebávání jedu do organismu
 - vyvolat zvracení
 - a/ u dětí - dát pít vodu minimálně 2 sklenice, polohovat hlavou dolů a vyvolat zvracení, opakovat postup dokud dítě nezvrací čistou vodu
 - b/ u dospělých - vypít 3 až 1 l teplé slané vody (1-2 kávové lžičky vody) a vyvolat zvracení. Opakovat tak dlouho dokud nezvrací čistou vodu.

Zvracení nesmíme vyvolávat!

- u poruch vědomí (aby nevdechl postižený zvratky)
- u otrav pěnivými látkami (např. jar)
- u otrav kyselinami a louhy
- u otrav ropnými produkty

Upozornění!

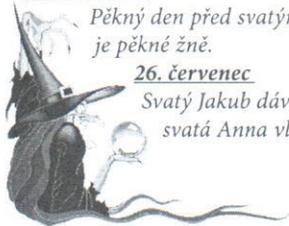
- nepít mléko
- u kyselin pít pouze čistou vodu, nevyvolávat zvracení
- u louhů podat citrónovou vodu nebo ředěnou octovou vodou

U každé otravy musíme zjistit tyto informace:

- co to bylo za látku (např. shromáždíme všechny krabičky od léků)
- jaké množství bylo požit
- jak je to dlouho, co vstoupil jed do organismu

Pokud postižený zvrací odebereme zvratky do sáčku nebo vhodné nádoby pro pozdější zjištění látky, která otravu způsobila.

(J.Z.)

KALENDÁRIUM**SOBOTA 5. ČERVENCE****Státní svátek****mistr Jan Hus (1415)****NEDELE 6. ČERVENCE****Státní svátek****Den slovanských
věrozvěstů
Cyrila a Metoděje****ČERVENCOVÉ PRANOSTIKY****2. červenec***Děšť na Navštívení Panny Marie potrvá do Zuzany.***4. červenec***Když prší na svatého Prokopa, promokne každá kopa.***6. červenec***Po svatém Janu Husi šelma sedlák, který srpy nebrousí.***10. červenec***Jaká povětrnost na Sedm bratří, taková po sedm týdnů patří.***15. červenec***Věje-li v den rozeslání svatých apoštolů jižní vítr, bude velká drahota a tam odkud vítr věje velká láce.***18. červenec***O svatém Kamilu slunce má největší sílu.***20. červenec***Na svatého Eliáše dopoledne léto, odpoledne podzim.***21. červenec***Na svatého Praxeda mlha zrána k zemi usedá. 19. červen***22. červenec***V den Máří Magdaleny rádo poprchává, neboť svého Pána oplakává.***25. červenec***Pěkný den před svatým Jakubem slibuje pěkné žně.***26. červenec***Svatý Jakub dává kukuřici klasy, svatá Anna vlasy.***NEZAMĚŠTNANOST****K 31.5.2003**

Obec	počet	%
Vendolí	62	13,84
Karle	21	10,97
Koclířov	53	15,44
Hradec n. Sv.	127	14,12
Kam. Horka	29	21,87
Svitavy	1,141	11,09
Okres Svítavy	6.381	10,98

UŠTKNUTÍ ZMIJÍ OBEČNOU

Uštknutí zmijí obecnou je zřídka člověku smrtelně nebezpečné. Může však probíhat vážně, způsobit velké bolesti a dokonce mívá za následek i dlouhodobé churavění.

Zmije obývá výslunné zarostlé okraje cest, lesní slunné paseky, porosty borůvčí, osluněné hromady kamení a rašeliniště. Vyskytuje se hojně zvláště v horských oblastech. Úkryt opouští časně ráno, odplazí se na místo kam brzo dopadají sluneční paprsky a vyhřívá se na slunci asi na teplotu 33 °C. Poté vyráží na lov. Během dne opět vyhledává slunné místo, aby se zahřála. Aktivní je pouze ve dne a za soumraku. Čilá je za teplých a dusných dnů. Za větrného a deštivého počasí neopouští úkryt. K přezimování zalézá zmije v říjnu pod pařezy, nebo pod velké kameny. Zmije se živí především drobnými hlodavci, ještěrkami, nebo žábami. Hlavním nepřítelem zmije je jezelek. Snese 40x větší dávku jedu zmije, než morče.

Zmiji hrozí nebezpečí také od tchoře, divokých prasat, havranů, dravců, volavek a čápů. Největším nebezpečím je ovšem člověk, jelikož zamezuje jejímu šíření vysoušením slatin a přeměnou biotopů.

K uštknutí dochází především z nepozornosti. V oblastech výskytu, bychom neměli běhat bosí a při sběru lesních plodin dávat pozor, kam saháme. Zmije obvykle zmizí dávno předtím, než ji spatříme, jelikož velice citlivě reaguje na veškeré otřesy. Když je ale překvapena, stočí se a uštkne. Rychlost jejího útoku ve skutečnosti přeceňujeme. Rychlost výpadu nepřesahuje 3m za sekundu, naproti tomu je rychlost úderu normálního člověka 6m za sekundu. Zmije obecná má pro člověka velmi nebezpečný jed. Smrtelná dávka je pouhých 15 mg. Tímto se řadí na 5-té místo na světě hned za vodnáře, taipana, kobru a korálovce, kteří mají menší smrtelnou dávku jedu pro člověka (taipan-3 mg). Zmije však jedním důsledným kousnutím vypustí nejvýše 3 mg jedu do rány, často zasáhne pouze jedním zubem a dávka se tím ještě zmenší. Toto množství není schopno usmrtit člověka. Pro srovnání, jedno kousnutí taipana by mohlo usmrtit 30 lidí. Např. jed chřestýše kostkovaného je 4x méně smrtelný než u naší zmije, ale chřestýš vpouští do rány tolik jedu, že je schopen usmrtit asi 7 lidí. Při tomto odhadu je však nutné vidět okolnost, že každý člověk je k jedu jinak vnímavý. Zatímco zdravého člověka maximální množství jedu zmije nemůže nijak ohrozit, jinému člověku může stejná dávka jedu způsobit potíže. V přepočtu na hmotnost malého dítěte do 10 kg je však obecná dávka naprosto smrtelná. Zmijí uštknutí je tedy pro malé děti velmi nebezpečné (je znám případ, kdy malé dítě zemřelo již po 2 hodinách).

Jediným účinným prostředkem proti hadímu jedu je specifické sérum.

PRVNÍ POMOC PŘI UŠTKNUTÍ:

1. Především zachovat klid.
2. Asi 5cm nad místem kousnutí končetinu stáhneme obinadlem, nebo jinou látkou. Stažení nesmí být příliš pevné a musí se každou půlhodinu na chvíli povolit.
3. Ránu je možno rozšířit žiletkou, odtékající krev odplaví i část jedu.
4. Podává se silný čaj, nebo káva na povzbuzení srdce. Nikdy alkohol. Alkohol roztahuje cévy, a tak způsobí rychlejší pronikání jedu.
5. Postižený se co nejrychleji dopraví do nemocnice. Sérum se musí vstříknout co nejdříve po kousnutí. Každý lidský organismus nesnáší dobře sérum a u mnohých pacientů mohou nastat šoky. Proto musí nemocný zůstat pod dohledem lékaře.

Rozšířenou ránu je možno vysát ústy. U zmijovitých a chřestýšovitých hadů je nebezpečí otravy malé. Jed těchto hadů je v žaludku rozložen a nevstřebává se sliznicí. U jiných hadů však taková pomoc může způsobit otravu jako po vlastním kousnutí.

(MJ)

TISKOVÁ OPRAVA

V článku s názvem **ROSTOU NÁM FOTBALISTÉ ?** otištěném v minulém čísle zpravodaje, došlo omylem k výpadku dvou jmen fotbalistů, kteří v oblastním kole minifotbalu v Litomyšli vybojovali třetí místo. Jedná se o **Jiřího Nešpora** z Karle a **Davida Vomáčku** rovněž z Karle. Oběma jmenovaným se touto cestou omlouváme.

VÍTE ŽE ..?

Obec Karle se nachází na pomezí Čech a Moravy, místní částí Ostrý Kámen prochází hranice s Moravou, pramení zde řeka Loučná. Počet obyvatel při posledním sčítání lidu bylo 386. Založení obce nebylo nahodilé, ale stejně jako další sídla v okolí Svitav, byla Karle umístěna podél vodního toku. Nadmořská výška se pohybuje od 450 m n. mořem v údolí Loučné – 580 m n. mořem na jihu katastru.

Místní dominanty: kostel sv. Bartoloměje založen v r. 1350, barokní fara s mansardovou střechou pochází z roku 1785, kaple sv. Cyrila a Metoděje – prohlášena za kulturní památku, jedna z nejstarších v okrese Svitavy.

O b e c je dnes venkovské sídlo z emědělského charakteru. Většinu pozemků užívá zemědělské družstvo, obec hospodář v obecních lesích (200

ha), pracuje zde několik drobných podnikatelů a živnostníků.

V obci je obecní úřad, mateřská škola, knihovna, kulturní dům, víceúčelové sportovní a kulturní zařízení, prodejna se smíšeným zbožím a pohostinství. Obcí také prochází cykloturistická trasa č. 6 "K pramenům Svitavy" a č. 4024 "Křenov – Budislav". Pro sportovní vyžití slouží travnaté fotbalové hřiště a turistická základna na Ostrém kameni. Krásné přírodní okolí má rekreační charakter.

Zdroj – SVITAVSKOWEB

CO UVÁDÍ KRONIKA KARLSBRUNN

ZE ŠKOLNÍ KRONIKY

Dobu založení farní školy v Karli nelze jednoznačně uvést, avšak natolik je jisté, že to byla jedna z nejstarších farních škol. Do roku 1789 musely také děti z Květné a do roku 1902 děti z Ostrého Kamene chodit do školy v Karli, dokud tyto dvě obce neměly vlastní budovy.

1790 – 1791 rozpadající školní budova byla prodána a postavena nová škola.

1843 v tomto roce stojí napsáno: „Tehdejší učitel dostával od dávných časů od obce Karle 695 sáhů louky a zahrádku vedle školy o výměře 199 7/8 sáhů.

Dále dostával 120 pecnů chleba o váze 10 fundů po 6 krejcarech. Ječmen a zrno bylo učiteli zapláceno v tržních cenách: zrní 10 mandelů, oves 10 mandelů, dále dostával 44 kusů koláčů u příležitosti vysvěcení kostela, na zelený čtvrtek dostával 38 kusů vajec, peníze za sýr od karelských sedláků, jako novoroční dárek mu každé číslo popisné dalo přibližně 3 krejcarey a od občanů z Ostrého Kamene také: za to musel učitel zvonit nazvonici.

1862 - 25. 10. 1863 probíhala výstavba školy.

1866 vyučování muselo být na delší dobu přerušeno pro epidemii cholery.

1869 byla zrušena povinnost učitele zvonit na zvonici.

1873 byla vykopána studna u školy.

1876 bylo zavedeno vyučování ručních prací.

1922 výstavba a přestavba školy.

1933 byla škola rozšířena na trojtřídku.

1.9. 1937 se ve třetí třídě učila čeština

1937 se vyučovalo vaření.

PRAVIDELNÝ SVOZ PLASTOVÝCH LAHVÍ

Vážení spoluobčané, v naší obci dochází ke změně v odvozu plastového odpadu. Sešlápnuté plastové lahve v zavázaných igelitových pytlích můžete každou první sobotu v měsíci dávat ke kontejnerům rozmístěných po naší obci. Odtud budou pravidelně v tyto soboty sváženy. První svoz v červenci: sobota 5.7.2003.

A LÉTA BĚŽÍ ...

V měsíci červnu oslavila významné životní jubileum naše spoluobčanka **paní Květa Krupičková**. Narodila se v Železných horách v malé vesničce ve Zbyslavi u Čáslavi. V této malé vesničce, ve které bylo pouze dvacet čtyři domů, strávila krásné dětství uprostřed lesů na hájovně v rodině hajného. Již v této době zřejmě získala svoji lásku k přírodě, která ji neopustila dodnes. Do obecní školy chodila do nedalekého Míčova. Těžší však byla cesta do měšťanky v Heřmanově Městci, kam musela docházet pěšky třináct kilometrů. V létě jezdila na kole, ale v zimě musela vstávat již ráno před pátou, aby zvládla obtížnou cestu lesem a sněhem. Starostlivá maminka jí vyprovázela s lucernou část cesty, aby se Květuška nebála. Později dojížděla do Práchev na hospodyňskou školu a její tatínek si přál, aby pokračovala v dalším studiu, ale osud ji předurčil něco jiného. Na další studium se potom nedostala, neboť jejího tatínka zavřeli za války do vězení v Terezíně, odkud se již ke své rodině nevrátil. Z hájovny byly s maminkou později vystěhovány a koupily si skromný domek nedaleko. Tatínkův nástupce, pan Krupička si později vzal paní Květu za ženu a byl přidělen jako hajný k nám do obce Karle. V té době patřilo Karli mnoho lesů, které byly rozděleny na pěstební a těžební a obec měla dokonce dva hajné.

V Karli se jim v roce 1949 narodil syn Jára. Už s malým chlapečkem vypomáhala paní Květa v zemědělství v rostlinné výrobě, kde strávila větší část svého života. Později se stala také členkou zemědělského družstva. Před odchodem do důchodu pracovala deset let ve svitavském podniku Technolen.

Své stáří tráví paní Krupičková ve svém domku s rozlehlou zahradou, o kterou se sama i ve svém pokročilém věku dokáže vzorně postarat. Celý dům je okrášlen spoustou květin, i zahrádka je celá krásně rozkvetlá. Ve skleníku i na zahrádce paní Krupičková vypěstuje spoustu zeleniny i ovoce. Dříve bylo její velikou zálibou pletení a jiné ruční práce, ale kvůli bolestem kloubů už je jí tato radost odepřena. Velmi ráda čte různé knížky. Také chová slepice a králíky.

V její samotě je pro ní asi největší radostí návštěva syna se dvěma vnučkami, který nyní bydlí v Pardubicích, ale také návštěvy přátel z Karle. Často ji potěší pomoc rodiny Vokasovy, kteří ji ochotně pomáhají s nákupy. Nejčastější návštěvou paní Krupičkové je Andrea Vokasová z deváté třídy, která jí svou návštěvou dokáže vždy opravdu potěšit. Přejeme paní Krupičkové do dalších let hodně elánu na její milé zahrádce, hlavně zdraví a radost.

(PC)

